

Nguyễn Thọ - Nga là cơn bão, Trung Quốc là biến đổi khí hậu Phần 2 và phần 3

23/10/2022

Đọc lại phần 1:

[Tại đây](#)

Cái nhìn lạnh lùng của ông Tập Cận Bình khi ông Hồ Cẩm Đào muốn phân bua gì đó, trước khi bị áp tải ra khỏi phòng họp đại hội. Ảnh trên mạng

Hôm qua thứ bảy 22-10-22, trong phiên đại hội đảng được tường thuật trực tiếp, cả thế giới chứng kiến cảnh Hồ Cẩm Đào, bậc thầy của Tập Cận Bình bị hai nhân viên bảo vệ đưa ra khỏi hội trường. Ông Hồ tranh luận khá lâu với hai nhân viên này nhưng không kết quả, ông quay sang Tập Cận Bình ngồi ghế bên, nhưng chỉ nhận được cái nhìn lạnh lùng. Cuối cùng họ xốc nách đưa ông ra ngoài.

Ai cũng biết Hồ Cẩm Đào, người đã đưa Tập lên chức Tổng Bí Thư vào năm 2012, cũng là người đề cao nguyên tắc “Lãnh đạo tập thể” và điều lệ “Hai nhiệm kỳ”. Rất có thể việc điệu ông thầy ra khỏi đại hội chính là hành động dẫn dắt của Tập Cận Bình trước khi đại hội “nhất trí” bầu ông ta vào chức Tổng bí thư nhiệm kỳ 3 và tiến tới suốt đời.

Với hành động này, Tập đã đưa đảng CSTQ ra khỏi quỹ đạo “tập trung dân chủ” của các chế độ đảng trị, mở đầu cho chế độ độc tài cá nhân. Nếu chỉ có vậy thì cũng không có gì lạ, vì Stalin, Mao Trạch Đông, Kim Nhật Thành... đều từng như thế.

Ông trùm tình báo Đức Haldenwang ví mối đe dọa của Trung Quốc như biến đổi khí hậu chính vào lúc đại hội đảng CSTQ khai mạc và đúng khi chính trường Đức đang cãi nhau về vụ cảng Hamburg định bán 35% bãi container cho công ty Cosco của Trung Quốc. Giá bán bao nhiêu không quan trọng, vì kinh tế Đức không đói ăn vài chục tỷ Euro. Quan trọng là khi Cosco đã đầu tư vào đó, tàu Trung Quốc sẽ đến đây nhiều hơn và Hamburg lại đủ sức cạnh tranh với Antwerpen và Rotterdam là hai cảng đã chần gối với nàng Cosco lâu nay. Cạnh tranh nhau bằng mọi giá vốn là bản chất của CN Tư bản, và đó là lý do mà Trung Quốc đã nắm hơn một chục cảng biển của châu Âu.

Trong suốt thời gian chiến tranh lạnh mọi nhà nước TBCN đều rất cảnh giác với đối thủ chính trị và mọi quan hệ làm ăn với bên kia đều bị soi bằng kính lúp.

Để tiêu diệt Liên Xô, thành trì kinh tế, quân sự, chính trị và văn hóa của khối Cộng Sản, Mỹ đã chọn Trung Quốc làm đối tác tay trong và họ đã có lý. Từ lâu Mao vẫn coi Liên Xô là vật cản trên con đường lãnh đạo vô sản toàn thế giới. Đài Bắc Kinh trong những năm 1960 ra rả chửi bới “Đế quốc xã hội Liên-Xô”. Sau khi Mao chết, Đặng Tiểu Bình thực hiện chính sách mèo trắng-mèo đen đã đưa Trung Quốc ra khỏi chế độ cộng sản đồ đá.

Ít ai biết rằng Trung Quốc không chỉ đi đầu trong việc xóa bỏ nền kinh tế công hữu XHCN từ đầu thập kỷ 80, mà còn đi trước Đông Âu gần chục năm trong việc cởi trói văn hóa, tư tưởng. Trong khi Tiệp Khắc đang loay hoay đàn áp phong trào “Hiến chương 77”, trong khi Đông Đức đang lo trục xuất các nghệ sỹ bất đồng chính kiến như Wolf Biermann hay Manfred Krug thì năm 1978 ở Bắc Kinh đã có “Bức tường dân chủ” để trí thức xả xú-pấp phê phán đảng cầm quyền. Trong khi ở Ba-Lan đang thiết quân luật, còn toàn bộ Đông Âu bị khóa chặt trong bức màn sắt thì năm 1987, bộ phim “Cao Lương Đò” đã thoát khỏi mọi khuôn khổ của nền văn hóa kiểm duyệt tô hồng, trở nên một hiện tượng điện ảnh toàn cầu.

Nói ra chắc ít người tin, nhưng cuộc biểu tình đòi tự do dân chủ, chiếm Thiên An Môn của hàng chục ngàn sinh viên Bắc Kinh suốt cả tháng 5 và đầu tháng 6.1989 đã tạo cảm hứng cho hàng triệu người dân Đông Âu. Việc dùng xe tăng đàn áp sinh viên cũng là một giọt nước tràn ly góp phần cho các cuộc “Cách mạng nhung” bắt đầu từ tháng 9 năm đó ở Đông Âu.

Điểm qua như vậy, người ta thấy đảng CSTQ đã thử nghiệm khá nhiều và cuối cùng họ đã chọn con đường: Xây dựng kinh tế TBCN dưới bàn tay sắt của chế độ phát xít. Các vụ đàn áp đẫm máu người Duy Ngô Nhĩ, những tội ác đối với người theo đạo Pháp-Luân-Công và mới đây đối với phong trào dân chủ Hong Kong, chỉ là những điều báo chí nói đến.

Cùng thoát khỏi nền kinh tế bao cấp XHCN, nhưng Nga chỉ sống nhờ vào bán tài nguyên, khiến nhiều ngành công nghiệp mũi nhọn như chế tạo máy, điện tử, hóa chất... lụn bại. Người Nga hôm nay chủ yếu sử dụng hàng tiêu dùng nhập khẩu, vì vậy Nga không có học trò. Nhưng Trung Quốc đã thành công không chỉ trong việc công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước trong vòng 40 năm, mà còn hội nhập kinh tế rất sâu, trở thành bạn hàng, khách hàng, nhà cung cấp hàng lớn nhất thế giới.

Từ chỗ là công xưởng gia công, làm thuê cho toàn cầu, Trung Quốc nay đã lần lượt có mặt trong các ngành khoa học mũi nhọn. Hôm qua có tin Trung Quốc đang thử nghiệm việc tạo ra các đám mây phóng xạ ở các tầng khí quyển nhằm tiêu diệt mạng lưới vệ tinh của đối phương [1].

“Made in China” từ một khái niệm cho hàng rởm, hàng nhái đang được Trung Quốc biến thành một thương hiệu lớn vào năm 2025.

Khái niệm “Nền ngoại giao pháo hạm” (Gunboat diplomacy) bắt nguồn từ sự khiếp nhược của nhà Thanh khổng lồ trước các đế quốc phương Tây tiny hơn nhưng có pháo hạm như Bồ Đào Nha, Bỉ, Hà Lan. Giờ đây Trung Quốc đã xây dựng được lực lượng hải quân lớn thứ hai thế giới và bắt đầu tìm kiếm căn cứ khắp năm châu.

Trung Quốc không phát minh ra Trí tuệ nhân tạo, ra Big Data, ra camera, nhưng là nước đầu tiên theo dõi, chấm điểm, kiểm soát và điều khiển hơn một tỷ công dân qua mạng. Không cần cảnh sát, nhưng nhà nước cảnh sát có thể dùng smartphone để cấm những công dân “bất hảo” không được lên tàu, không được đi học, vào bệnh viện, mua hàng v.v... Không phát minh ra Internet và thương mại điện tử, nhưng Trung Quốc có hệ thống thanh toán, mua bán điện tử hiệu quả nhất thế giới. Đến gã ăn mày cũng nhận được tiền của người mù lòng qua QR-Code. Đây chính là nền độc tài số (digital dictatorship) hoàn hảo nhất thế giới.

Thành công lớn nhất của Trung Quốc là đã xây dựng được CNTB mà không cần tự do hóa xã hội, vẫn giữ nguyên chế độ độc tài đảng trị mà không bị cô lập, vẫn tiếp tục bành trướng và xâm lăng mềm mà không bị ngăn chặn. Các đặc điểm này khiến ông Haldenwang coi mô hình Trung Quốc nguy hiểm tiềm tàng như biến đổi khí hậu.

Khi làm ăn với bạn hàng Trung Quốc, ai cũng nghĩ là đang tiếp các nhà tư bản và thế là các thương vụ như cảng Rotterdam của Hà-Lan, hãng Robot Kuka của Đức, như hãng xe Volvo của Thụy Điển cứ ngọt ngào xảy ra. Nhưng tư bản Trung quốc là tư bản nhà nước, là mặt nạ của một chế độ phát xít. Thậm chí các hãng máy bay Trung Quốc đã tuyển dụng được hơn 30 phi công từng phục vụ trong quân đội của Anh để lái và góp ý cho các phi cơ chiến đấu họ đang sản xuất. Mức lương trả cho các phi công về hưu này là 276.000 EUR/năm. [2]

Còn nguy hiểm hơn cả là mô hình Trung Quốc đã trở thành tấm gương cho nhiều nước, trong đó có Việt Nam. Không ít người có chữ ở Việt Nam ca ngợi Đặng Tiểu Bình: Ông ấy không dẹp vụ Thiên An Môn thì làm gì có Trung Quốc hôm nay! Ông Đặng xua quân sang giết hàng chục ngàn người Việt ở Biên giới Việt Trung 1979 và ông Đặng giết con cháu ông ta ở Bắc Kinh 1989 chỉ là một.

Theo mô hình Trung Quốc rủi ro rất nhiều, thất bại đầy rẫy nhưng nhiều người cầm quyền lại ham. Hàng loạt các nước đang phát triển ngấm ngĩa trầm trồ mô hình này khi thấy nó đang được áp dụng thành công bởi các đế quốc mới trỗi dậy như Qatar, Turkey, Iran. Việc các nhà xuất khẩu vũ khí như Nga và Ukraine nay phải mua máy bay của Turkey và Iran, và việc Qatar trở thành người cùng quyết định các vấn đề ở Syria và Afghanistan là các ví dụ.

Đến nỗi Viktor Orban của Hungary ca ngợi nền “Dân chủ không cần tự do” vì thèm muốn cầm quyền suốt đời như vua. Tất cả các thủ lĩnh cực hữu ở phương Tây, từ Meloni ở Italia, Le Pen ở Pháp hay Bolsonaro ở Brazil đều hướng đến con đường Trung Quốc, hướng đến thịnh vượng không cần tự do. Nghe có vẻ mâu thuẫn vì ai đó coi Trung Quốc là cực tả. Nhầm to!

Nhà sử học Mỹ Timothy Snyder từng kết luận: “Bước chuyển sang chủ nghĩa chuyên quyền cực hữu có lẽ là bậc thang cuối cùng của Chủ nghĩa Cộng sản” [3].

Mô hình Trung Quốc không chỉ phá hoại con đường phát triển của các nước thế giới thứ ba, mà đang đe dọa cả các nền dân chủ già cỗi. Khí độc ở một quốc gia đã lan truyền vào bầu khí quyển chí trị toàn cầu, đó là biến đổi khí hậu à la China.

(Còn tiếp)

---

[1]

https://www.t-online.de/nachrichten/ausland/internationale-politik/id_100069510/bericht-china-simuliert-at-omschlaege-gegen-satelliten.html

[2]

<https://www.bild.de/politik/ausland/politik-ausland/peking-rekrutiert-ex-soldaten-westliche-piloten-sollen-china-helfen-uns-zu-schla-81655058.bild.html>

[3]

https://www.t-online.de/nachrichten/ausland/usa/id_91047972/historiker-donald-trump-koennte-usa-mit-staatsstreich-uebernehmen.html

Nguyễn thọ - Nga là cơn bão, Trung Quốc là biến đổi khí hậu (Phần 3)

01/11/2022

Đọc lại phần 1:

[Phần 1](#)

Tuần qua chính phủ Đức đã quyết định cho phép công ty hàng hải COSCO của nhà nước Trung Quốc được mua 24,9% cổ phần của một trong 4 bãi container (terminal) ở cảng Hamburrg, bất chấp sự phản đối của 6 bộ trưởng trong liên minh cầm quyền, của cả phe đối lập, thậm chí của cả ba cơ quan tình báo. Thủ tướng Scholz cho rằng với mức tham gia dưới 25% (không phải 35% như dự định) Cosco không được phép đưa người vào ban lãnh đạo, không được phép phủ quyết và tham gia các quyết định. Ngược lại, sự có mặt của nó sẽ giúp cho sức cạnh tranh của Hamburg tăng lên đáng kể so với hai đối thủ Antwerpen (Bỉ) và Rotterdam (Hà-Lan), vốn đã có đầu tư của Cosco.

Dư luận Đức rất tức giận vì sự việc xảy ra ngay sau khi đại hội đảng cộng sản Trung Quốc củng cố địa vị tuyệt đối của Tập Cận Bình, khẳng định tham vọng bá chủ thế giới của Bắc Kinh. Việc chính phủ Đức phải đi đến thỏa hiệp 24,9% để giảm thiểu rủi ro cho thấy họ đang chịu sức ép ghê gớm từ Bắc Kinh với rất nhiều góc khuất không thể kể hết.

Đó là Đức, cường quốc kinh tế, anh cả đồ về công nghệ cao, độc lập về địa chính trị mà vẫn phải chịu luồng gió nóng phả vào mặt.

Đối với các lãnh thổ lân bang, luồng khí độc này mạnh hơn nhiều. Hong Kong đã bị thôn tóm, Lào, Campuchia, Thailand, Myanmar, Sri Lanka... đang chịu sức ép của xâm lược mềm. Trung Quốc có thể sử dụng vũ lực giải quyết tham vọng lãnh thổ ở Đài Loan, quần đảo Senkaku Nhật Bản và Biển Đông.

Nhật Bản là đối thủ nặng ký và có kinh nghiệm chống Hán hóa từ lâu nên trước mắt Tập chưa dám mạnh động. Việt Nam và Đài Loan thì khác.

Không nước nào chịu sức ép về kinh tế, chính trị, văn hóa, quân sự của Trung Quốc như ở Đài Loan. Nền dân chủ ở đây cho phép các phong trào thân Trung Quốc, chủ trương “One China” hoạt động công khai. Không loại trừ khả năng hỗ trợ tài chính, nhân lực và chính trị từ Bắc Kinh đã thâm nhập vào đây. “One China” không phải là phát minh của đảng CS, mà là tham vọng của Quốc Dân Đảng (KMT) từ 1949. Sau khi ôm đầu máu chạy ra đảo, Tưởng Giới Thạch đại diện cho Trung Quốc trên mọi diễn đàn quốc tế và vẫn ôm mộng quay về thống nhất lục địa, cho đến khi gió đổi chiều 1972.

Sau khi bị hất cẳng khỏi LHQ, nhiều người trong KMT vẫn mong muốn thống nhất với lục địa, một mặt vì những gấn bó “Quốc-Cộng” trong chiến tranh, vì chủ nghĩa dân tộc nằm trong ADN của đảng này từ khi Tôn Trung Sơn lập ra nó. Mặt khác họ tin vào lời hứa “Một quốc gia-Hai chế độ” của Bắc-Kinh. Nhưng thực tế đã làm cho người Đài Loan mở mắt và đảng Tiến bộ Nhân dân (PPP), chủ trương độc lập với lục địa đã thắng thế trong các cuộc bầu cử gần đây.

One China không còn chỉ là mối đe dọa cho tương lai Đài Loan mà đang ngấm dần nguồn lực của nó. Từ hơn 100 lãnh thổ có quan hệ ngoại giao với Taipei, nay còn số này chỉ là 14, đa số là các nước nhỏ. Càng ngày sự có mặt của phái đoàn Đài Loan tại các diễn đàn, sự kiện quốc tế càng ít đi.

Cuộc chiến eo biển Đài Loan 1958. Quân đội Quốc dân đảng chuẩn bị đạn dược tấn công quân Giải phóng Nhân dân TQ. Ảnh tư liệu

Về địa lý, Trung Quốc chỉ cách các đảo nhỏ của Đài Loan 2-3 km. Hồi nhỏ tôi thích nghe tin: “Hôm nay Quân giải phóng Nhân dân Trung Quốc nã pháo sang các đảo Bình Hồ, Mã Tổ, Kim Môn của Đài Loan”. Trong những năm 1950, đã hơn một lần Trung Quốc bị đánh bại khi đổ bộ sang các đảo của Taiwan.

Tất cả các mối đe dọa trên đã tạo ra phản ứng tự vệ khiến cho Đài Loan luôn chủ động chấp nhận các thách thức trên. Điều đáng học tập là chưa bao giờ họ đổ lỗi cho lịch sử, cho đồng minh. Thậm chí gần đây nhất, khi WHO không cung cấp tài trực tiếp tài liệu và vakzin Covid 19, bắt phải qua Trung Quốc, Đài Loan đã chủ động cung cấp ngược kinh nghiệm chống dịch của họ cho WHO. Đài Loan không cần mua vakzin qua Trung Quốc mà vẫn chủ động tiêm chủng và đảm bảo sinh hoạt tự do cho toàn dân. Trong suốt thời gian đại dịch, Đài Loan không những không lockdown trong nước, mà còn mở cửa với Hoa Lục, mỗi ngày có đến 80.000 người qua lại eo biển mà không có thảm họa nào xảy ra.

Nhìn vào chính sách Zero Covid của Tập, người Đài Loan cùng văn hóa Trung Hoa, tuy không hô hào “Thoát Trung” mà vẫn xây dựng một xã hội tương phản 100% với Trung Quốc.

Việt Nam có lịch sử lâu dài chống lại sự xâm lăng và đồng hóa từ Trung Quốc. Ngày nay, chúng ta hay nói về “Thoát Trung”, nhưng thực tế thì sự phụ thuộc vào Trung Quốc đã ở mức nguy hiểm. Tuy học tập Trung Quốc, nhưng Việt Nam không thể gạt hái dù chỉ một góc những thành quả về công nghiệp hóa của họ. Cùng vùng vẫy ra khỏi nền kinh tế kế hoạch hóa tập trung, quan liêu, nhưng sau 40 năm khoảng cách của nền kinh tế Trung

Quốc so với Việt Nam cả về chất, về lượng và cơ cấu là bằng chứng rõ nét nhất của sự tụt hậu mà nhiều chuyên gia cảnh báo. (Nếu so sự tụt hậu của ta với Singapore, Thailand hay Malaysia, sẽ có biện hộ rằng kinh tế tư nhân ở đó không từng bị xóa bỏ bởi CNXH). Năm 1980, cả VN và TQ cùng có thu nhập bình quân đầu người/năm xấp xỉ 200 USD. Năm 2021 với 3.690 USD/năm, mức sống của người Việt chỉ bằng 1/3 người Hoa lục.

Điều duy nhất không tụt hậu so với Trung Quốc là chế độ chính trị, từ cung cách kiểm duyệt báo chí, ngôn luận đến cai quản xã hội. Việc hàng trăm ngàn người lao động bị giam hãm trong các khu nhà trọ ổ chuột ở Sài Gòn, sau mấy tháng không chịu nổi đã đồng loạt đi xe máy, xe đạp, thậm chí đi bộ bỏ về quê trong đại dịch Covid 2021 đã phơi bày những thất bại của xã hội kiểu hàng rào sắt China. Không phải con virus, mà cách chống dịch, cách đối xử với dân đã khiến nhiều nhà đầu tư không còn coi Việt Nam là mảnh đất thay thế Trung Quốc.

Sau 1949, Lục địa và Đài Loan cùng lạc hậu như nhau. Vì không bị kìm hãm bởi nền kinh tế XHCN nên Đài Loan công nghiệp hóa trước lục địa khoảng 20 năm. Do vậy khi Trung Quốc mở cửa đầu những năm 1980, Đài Loan trở thành nhà đầu tư lớn nhất vào đó. Người Trung Quốc, dù từ là Đài Loan hay lục địa đều nổi tiếng về tài kinh doanh. Đối với Đài Loan, kinh doanh giỏi là phải thu nhiều lợi nhuận, nhưng không để đối phương học lõm và lũng đoạn mình. Đó là sự khác biệt cơ bản giữa tư bản Đài Loan và tư bản Âu-Mỹ.

Tư bản Trung Quốc coi giỏi là phải thu được nhiều lợi nhuận và tiết kiệm nhiều nhất vốn đầu tư cho khoa học. Người Đài Loan biết điều này.

Trong bài: Khúc gôn Đài Loan, tôi viết về cách mà Đài Loan sử dụng Hoa lục làm nơi kiếm tiền, nơi đầu tư nhưng không để mất ưu thế [1].

Cuộc đấu tay đôi giữa hai đại công ty TSMC (Taiwan Semiconductor Manufacturing Company) và Công ty nhà nước Trung Quốc SMIC (Semiconductor Manufacturing International Corporation) là một ví dụ.

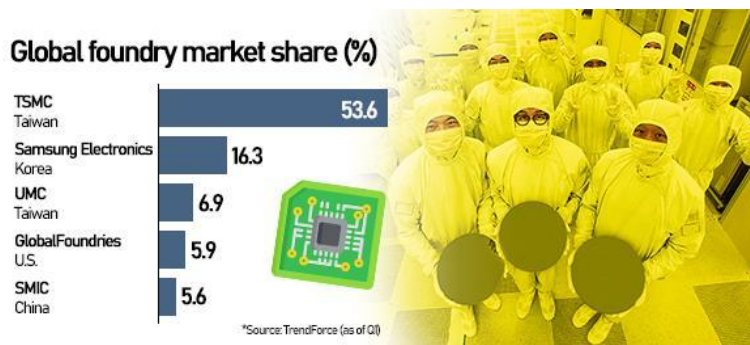
TSMC là một trong ba nhà sản xuất chip lớn nhất thế giới (sau Intel và Samsung), nhưng là nhà chế tạo bán dẫn thành phẩm đứng đầu thế giới với doanh thu 2020 là 1.339 tỷ Đài tệ, lãi ròng 580 tỷ. Hiện nay TSMC đã làm chủ công nghệ 5nm và đang bước sang nghiên cứu công nghệ 2nm [2].

Trụ sở TSMC ở Đài Loan. Ảnh trên mạng

Trung quốc hiện phụ thuộc rất nặng vào chips nhập khẩu, chủ yếu từ Đài Loan và Mỹ. Cấm vận của Mỹ về chips đang làm Trung Quốc điêu đứng. Do vậy SMIC nhận được hàng chục tỷ USD hỗ trợ của nhà nước, nhưng vẫn đang sản xuất chủ yếu 14 nm, mới bắt đầu bước vào 7nm tháng 9.2022. Khoảng cách giữa TSMC và SMIC hiện là 4-5 năm, trong khi chỉ cần ai đi trước sáu tháng là xong. Toàn thế giới: từ Apple, AMD, Intel đến Samsung... sẽ nhập và định hình dây chuyền theo chip ra trước.

Đáng nói là TSMC có vài nhà máy ở lục địa, nhưng ông chủ chỉ thuê nhân công giá rẻ để gia công mà không để mất công nghệ.

Tỷ lệ đúc bánh waffer (nền chip) toàn cầu 2020 của các ông lớn trong kỹ nghệ vi mạch, TSMC dẫn đầu. Ảnh tư liệu

Cùng đói nghèo như nhau năm 1949, sau 73 năm, bất chấp sự phát triển ngoạn mục của Trung Quốc suốt 40 năm qua, Đài Loan luôn giữ khoảng cách về mức sống, về trình độ văn minh: Thu nhập đầu người/năm

(nominal GDP per capital) của Đài Loan 2021 là 36.000 USD, hơn gấp 3 lần Trung Quốc (gấp 10 lần Việt Nam). Đó là chưa kể đến công bằng xã hội. Đài Loan không có người nghèo như hàng trăm triệu nông dân Hoa lục. Chỉ số phát triển con người (HDI-index) của Đài loan là 0,935, thuộc nhóm các nước phát triển cao (Đứng đầu là Thụy Sĩ với 0,962. Chỉ số lý tưởng = 1). Trong khi đó HDI của Trung Quốc đạt 0,768, xếp thứ 79, nằm trong nhóm các nước đang phát triển (Việt Nam: 0,703 xếp thứ 115/191)

Với tôi, Đài Loan là một tấm gương về tinh thần độc lập dân tộc, cho đối sách đúng đắn đủ để chung sống với kẻ thù hung ác mà vẫn chống lại được ý đồ thanh toán của nó. Đài Loan đang chứng minh rằng: Chủ nghĩa Xã hội mang màu sắc Trung Hoa không phải là con đường đi lên duy nhất của các quốc gia chậm tiến, của các xã hội Á châu phong kiến như nhiều người vẫn rao giảng. Đặc biệt Đài Loan còn cho thấy: Một xã hội từng rên xiết dưới ách độc tài vẫn có thể chuyển sang văn minh mà không đổ máu.

Đài Loan là một cái gai trong mắt mà Tập muốn nhổ bằng được. Liệu điều đó có xảy ra? Liệu Đài Loan có chống lại được cuộc xâm lăng đó?

(Còn tiếp)

---

[1]

<https://www.facebook.com/tho.nguyen.9231/posts/pfbid0mMp7zypyJKo48jzphufa839G5wAgzd9AJHoh3jGMkHwDcPwaWYeWWWgvY2VKht4Rl>

[2] Trên một diện tích 1cmx1cm (bằng móng tay người) chip 2nm thể chứa đến 50 tỷ bóng bán dẫn.

<https://baotiangdan.com/2022/11/01>